

Sygn. akt: I C 211/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2021 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Andrzej Kieć
Protokolant:	Sandra Bień

po rozpoznaniu w dniu 28 września 2021 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa J. Ł.

przeciwko M. M.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5 417 (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Gliwicach kwotę 6 907,17 (sześć tysięcy dziewięćset siedem i 17/100) złotych tytułem kosztów sądowych.

SSO Andrzej Kieć

Sygn. akt I C 211/19

UZASADNIENIE

Powód J. Ł. wniósł o zasądzenie od pozwanego M. M. 84.032,88 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 80 000 złotych od dnia 1 października 2017 roku do dnia zapłaty oraz obciążenie pozwanego kosztami postępowania. W uzasadnieniu wskazał, iż wyżej wymienionej kwoty domaga się tytułem niespłaconej pożyczki, udzielonej pozwanemu na mocy umowy z dnia 29 marca 2017 roku. Była to jedna z szeregu umów łączących strony. Pozwany nie wywiązał się z obowiązku zwrotu pożyczki wraz z należnymi odsetkami. Na wezwanie do zapłaty odpowiedział, iż kwota pożyczki została zwrócona, co nie jest prawdą.

Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 11 marca 2019r, do którego pozwany skutecznie złożył sprzeciw i który stracił moc (art. 505 par. 1 kpc).

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz obciążenie powoda kosztami postępowania. W uzasadnieniu podniósł zarzut spełnienia świadczenia wskazując, iż dokonał spłaty w całości należności z tytułu ww. umowy. Powód wystawił

pozwanemu pokwitowanie z dnia 22.06.2017r, składając na nim jednocześnie oświadczenie, iż „na dzień spłaty wzajemne saldo z tytułu wzajemnych świadczeń wynosi 0,00 zł”.

Sąd ustalił:

Strony postępowania w dniu 29 marca 2017 roku zawarły umowę pożyczki, na mocy której powód pożyczył pozwanemu kwotę 80 000 złotych do dnia 30 września 2017 roku. Oprocentowanie pożyczki wynosiło 10% kwoty udzielonej pożyczki w skali roku kalendarzowego. Nadto umowa przewidywała, iż w przypadku niespłacenia pożyczki wraz z należnymi odsetkami od niespłaconej pożyczki oraz odsetek będą naliczane odsetki ustawowe za każdy dzień zwłoki w spłacie. Pozwany jako pożyczkobiorca miał ustanowić zabezpieczenie w postaci oświadczenia o poddaniu się egzekucji lub wystawionego przez siebie weksla wraz z deklaracją wekslową (umowa k. 11). Ostatecznie żadne z ww. zabezpieczeń nie zostały ustanowione (zeznania powoda k. 345).

Powód wypłacił pozwanemu przedmiot pożyczki dnia następnego tj. 30 marca 2017 roku (potwierdzenie przelewu k. 12).

Pozwany zwrócił powodowi pożyczone pieniądze w formie gotówkowej w dniu 22 czerwca 2017 roku, co zostało stwierdzone pokwitowaniem z dnia 22 czerwca 2017r.. W pokwitowaniu tym powód potwierdził i skwitował odbiór od pozwanego kwoty 84 000 złotych tytułem całkowitej spłaty pożyczki z dnia 29 marca 2017 roku wraz z odsetkami, które wynoszą 4000 zł. Jednocześnie oświadczył, że na dziś dzień (22 czerwca 2017 roku) saldo z tytułu wzajemnych rozliczeń wynosi 0,00 zł.

Ze sporządzonej na zlecenie Sądu przez (...) opinii - ekspertyzy kryminalistycznej z zakresu badań pisma ręcznego i podpisów wynika odnośnie podpisu na powoda na pokwitowaniu z dnia 22 czerwca 2017r., iż w zakresie pisma ręcznego dowodowy zapis w funkcji podpisu o odczytanym brzmieniu nazwiska powoda wykazuje taki poziom zgodności cech graficznych z wzorami podpisów powoda, który daje podstawę do uznania go za jego wykonawcę. Z kolei w zakresie technicznych badań wyniki przeprowadzonych badań pokwitowania podpisanego przez powoda wskazują z dużym prawdopodobieństwem na to, że podpis widniejący na badanym pokwitowaniu został naniesiony jako wtórny względem wydruku. Oznacza to, iż na pokwitowaniu znajduje się podpis powoda i został on naniesiony po wydrukowaniu tekstu pokwitowania. Z opinii uzupełniającej (...) wynika natomiast, iż badania właściwości strukturalnych linii graficznej znaków tworzących dowodowy zapis w funkcji podpisu o odczytanym brzmieniu nazwiska powoda wykazały obecność zabrudzeń i dodatkowych naniesień z lewej strony elementów wertykalnych. Świadczy to o lewoskłonny nachyleniu narzędzia pisarskiego do podłoża, co najczęściej jest efektem kreślenia zapisów ręcznych lewą ręką. Podobne symptomy pisma leworęcznego stwierdzono w materiale porównawczym powoda. (pokwitowanie k. 29, 103 (oryginał), opinia instytutu (...) k. 161 – 193; opinia uzupełniająca k. 250 - 275).

Pismem z 12 marca 2018 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 301 756,16 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości 10% w skali roku liczonymi od dnia wymagalności poszczególnych należności do dnia zapłaty – w terminie 7 dni od doręczenia wezwania, zapowiadając wystąpienie na drogę sądową w razie braku spłaty. Wskazał, iż wezwanie do zapłaty obejmuje należności z trzech umów pożyczek. W wezwaniu wskazano daty zawarcia umów, wzmianki o ich ewentualnym aneksowaniu, kwoty kapitału, naliczone odsetki umowne do dnia wymagalności oraz termin zwrotu. Wezwanie obejmowało również należność z tytułu umowy pożyczki stanowiącą podstawę dochodzenia roszczeń w niniejszej sprawie. Wezwanie doręczono pozwanemu w dniu 22 marca 2018 roku. W odpowiedzi pozwany oświadczył, iż umowa z 29 marca 2017 roku została wraz z ustalonymi odsetkami przez niego spłacona w dniu 22 czerwca 2017 roku. Zaprzeczył jednocześnie, by zawierał z powodem inne umowy pożyczki. (korespondencja przedprocesowa k. 14 - 16).

Strony postępowania pozostawały w dobrych stosunkach do około początku 2018 roku. Wówczas powód dowiedział się, iż rzekomo wystawił pozwanemu weksel na kwotę 2 400 000 złotych, który pozwany indosował na firmę windykacyjną a firma ta sądownie dochodziła roszczeń o zapłatę sumy wekslowej. Powód zaprzeczał autentyczności swojego podpisu na wekslu; złożył zawiadomienie o podejrzeniu podrobienia podpisu na wekslu. Ze sporządzonej w tamtym postępowaniu opinii grafologicznej wynika, iż podpis powoda na wekslu został podrobiony. Postępowanie

przygotowawcze jest w toku. Sprawa cywilna z powództwa (...) S.A. przeciwko J. Ł. wniesiona do Sądu Okręgowego w Katowicach (sygn. I C 288/18) zakończyła się zwrotem pozwu.

Przed tutejszym Sądem toczyła się pomiędzy stronami z powództwa M. M. przeciwko J. Ł. sprawa o zapłatę kwoty 2 400 000 złotych. Wyrokiem tutejszego Sądu z dnia 22 maja 2019 roku (sygn. akt I C 771/18) powództwo zostało oddalone (wyrok nieprawomocny). Od tego wyroku powód złożył apelację. Toczyła się również sprawa o zapłatę kwoty 161.957 złotych od pozwanego na rzecz powoda z tytułu innych umów pożyczek zakończona nieprawomocnym oddaleniem powództwa (sygn. akt I C 301/19 – powód złożył apelację). Toczyła się również sprawa z powództwa (...) (spółka powoda) przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w R. oraz pozwanemu o zapłatę kwoty 115.000 złotych (sygn. akt I C 433/18). W sprawie tej ostatecznie utrzymano wobec pozwanego nakaz zapłaty na kwotę 115 000 złotych z odsetkami oraz kosztami procesu, umarzając postępowanie wobec spółki (...). W pewnym związku ze sprawą sygn. IC 433/18 pozostawała również sprawa Sądu Rejonowego w Siemianowicach Śląskich sygn. IIK 572/19, w której oskarżonym był syn powoda M. Ł., zakończona uniewinnieniem oskarżonego.

Do powoda wysłana została przez nieustaloną osobę pismem z 25.09.2017r prośba o prolongatę spłaty pożyczki z 29.03.2017r, podpisana imieniem i nazwiskiem pozwanego. Pozwany zaprzeczył, ażeby był autorem tego pisma i ażeby złożył pod nim podpis. W sprawie toczącej się przed tutejszym sądem sygn. IC 433/18 (w/w) została sporządzona opinia przez biegłego grafologa, który uznał, iż pozwany nie złożył podpisu pod tym pismem.

(wysłuchanie informacyjne stron k. 100 – 101, przesłuchanie powoda w charakterze strony k.344-346; informacje znane sądowi z urzędu, na które zwrócono stronom uwagę – k.344, dokumenty ze sprawy IIK 572/19 k.287-302).

Powyższe ustalenia faktyczne poczyniono na podstawie dokumentów wyżej wymienionych, które podlegały zaliczeniu w poczet materiału dowodowego na zasadzie art. 243² Kodeksu postępowania cywilnego. Dokumenty w postaci umowy, potwierdzenia przelewu, korespondencji przedprocesowej stron nie zostały zakwestionowane pod względem swojej prawdziwości oraz autentyczności. Kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miała ocena dokumentu pokwitowania datowanego na 22 czerwca 2017 roku w zakresie autorstwa znajdującego się na nim podpisu obejmującego nazwisko powoda. Dokument ten był przedmiotem badania grafologów z (...), który wydawał w sprawie opinię grafologiczną. Opinia ta zostały sporządzone przez osoby dysponujące specjalistyczną wiedzą, z wykorzystaniem tej wiedzy. W sposób wyczerpujący odpowiadała ona na zadawane przez Sąd oraz strony pytania, treść opinii była spójna, logiczna, weryfikowalna, płynące z niej wnioski wzajemnie się potwierdzały oraz uzupełniały. (...) na żądanie powoda wyjaśniało opinię na piśmie stanowczo ją podtrzymując i uzupełniając o żądane treści. Powyższe okoliczności uzasadniały przyjęcie dowodu z opinii grafologicznej jak o w pełni wiarygodnego i przekonującego. Dowód z opinii grafologicznej nie został przekonująco podważony; mógł zatem stanowić podstawę ustaleń sądu. Sąd uznał zeznania powoda częściowo, w zakresie w jakim zaprzeczał, iż pozwany zwrócił pożyczkę za niewiarygodne; przeczy bowiem tym zeznaniom dowód z pokwitowania z 22.06.2017r wraz z dowodem z opinii grafologicznej.

Sąd pominął dowód z zeznań świadka M. Ł. (k.344) uznając, iż wnioskowana teza dowodowa nie zmierza do wykazania faktów istotnych dla niniejszej sprawy a przeprowadzenie dowodu spowoduje zbędną zwłokę w postępowaniu.

Sąd zważył:

Powództwo podlegało oddaleniu. Bezspornym było, iż między stronami doszło do zawarcia umowy pożyczki z dnia 29.03.2017r oraz że powód jako pożyczkobiorca spełnił przekazal pozwanemu kwotę pożyczki w umówionej wysokości. Sporną kwestią było, czy pozwany jako dłużnik spełnił świadczenie. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż pozwany spełnił świadczenie, zwrócił pożyczkę z 29.03.2017r.

W ocenie Sądu pozwany jako dłużnik uwolnił się od odpowiedzialności kontraktowej z tytułu umowy pożyczki z dnia 29 marca 2017 roku wykazując, iż spełnił na rzecz powoda jako wierzyciela umówione świadczenie w postaci zwrotu przedmiotu pożyczki wraz z odsetkami w umówionej wysokości. Na tą okoliczność przedstawił pokwitowanie z dnia 22.06.2017r., podpisane przez powoda a potwierdzające zwrot długu wraz z odsetkami.

Dokument pokwitowania z 22.06.2017r był przedmiotem przeprowadzonej w toku postępowania ekspertyzy grafologicznej, która, po pierwsze, potwierdziła autentyczność podpisu powoda na pokwitowaniu; po drugie, stwierdzała, iż podpis został złożony wtórnie wobec wydruku. Powód miał zatem możliwość zapoznania się z tym, co podpisuje. Podpis powoda został przez niego złożony na dokumencie istniejącym (pozwany nie dysponował dokumentem podpisanym przez powoda in blanco- temu faktowi powód zaprzeczył). Istotne również jest ustalenie zawarte w opinii grafologicznej, że podpis na pokwitowaniu złożyła osoba leworęczna a taką osobą jest powód.

Powód nie wykazał w przekonujący sposób, by zaistniały inne okoliczności niż te, które wynikają z pokwitowania z 22.06.2017r – by do faktycznego zwrotu długu nie doszło. Nie podważył więc on mocy dowodowej dokumentu pokwitowania z 22.06.2017r.. Powód nie przedstawił wiarygodnej wersji w jaki sposób pozwany mógłby się znaleźć w posiadaniu podpisanego przez powoda pokwitowania zwrotu pożyczki, w sytuacji gdy faktycznie do zwrotu długu nie doszło. Powód oczekuje, że sąd da wiarę jego słowom, które nie zostały poparte dowodowo w żaden sposób i pozostają w sprzeczności zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Sąd dostrzega, iż strony są skonfliktowane w kwestiach finansowych. Przyjęcie jednak założenia, iż powód padł ofiarą intrygi pozwanego wymagałoby podważenia mocy dowodowej dokumentu pokwitowania z 22.06.2017r, wykazania, iż dokument nie potwierdza rzeczywistego stanu rzeczy. Powód w żaden sposób nie podważył mocy dowodowej złożonego przez pozwanego pokwitowania. Powód nie potrafił, poza głośnymi twierdzeniami o niepodpisywaniu pokwitowania, wyjaśnić w jaki sposób jego podpis na pokwitowaniu się znalazł mimo, iż stanowczo zeznawał, iż nie praktykuje wystawiania dokumentów in blanco.

Wobec powyższego należało uznać podniesiony w odpowiedzi na pozew zarzut spełnienia świadczenia za zasadny i przyjąć, iż zobowiązanie pozwanego wobec powoda wygasło na skutek zaspokojenia długu.

Umowa z 29.03.2017r w par. 3 ust. 2, iż przewiduje, iż kwota kapitału i odsetek zostanie przelana na przez pożyczkobiorcę na rachunek bankowy pożyczkodawcy. Z zapisu tego nie wynika jednak ażeby zwrot pożyczki nie mógł nastąpić w inny sposób, np. gotówką. Zwrot długu w takiej formie był zatem dopuszczalny i prawnie skuteczny.

Biorąc powyższe pod uwagę, sąd powództwo oddalił.

O kosztach procesu orzeczono na zasadzie art. 98 kpc, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Na koszty procesu składają się koszty zastępstwa procesowego wg taryfy § 2 pkt 6 w zw. z par. 3 ust. 2 w zw. z § 15 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 z późn. zm.) 5400 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego 17 zł. Nieuiszczone koszty sądowe w postaci wynagrodzenia biegłych (8907,17 zł – k.211, 279, 331), pomniejszone o uiszczoną przez pozwanego w toku postępowania zaliczkę 2000 zł, nakazano pobrać od powoda jako przegrywającego sprawę na zasadzie art. 113 ust. 1 uoksc w zw. z art. 98 kpc.

SSO Andrzej Kieć

.